

# Het onderzoek in één oogopslag

## 1a: Waarom HB PO leerlingen passend ontwikkelen?

- Er is in Nederland een diverse groep van ongeveer 37.000 (2,5%) hoogbegaafde (HB) leerlingen in het primair onderwijs (PO)
- HB leerlingen hebben een sterke leer- en sociaal-emotionele behoefte aan een eigen onderwijsvorm met andere HB leerlingen<sup>1</sup>
- Wettelijke verplichting dit publiek te voorzien en dit is in Rutte IV akkoord verankerd: “het beste uit excellente leerlingen halen”
- Het is goed voor onze kenniseconomie op lange termijn
- Het voorkomt schrijnende gevallen van thuiszitters met bijbehorende maatschappelijke kosten inclusief jeugdzorg

## 2a: Wat is het belang van voltijd HB PO?

- Betere leeropbrengsten in het voltijd HB t.o.v. “part-time” plusklas<sup>2</sup>
- Een groot deel HB leerlingen in deze plusklas heeft problemen vanwege “HB-zijn” die daar niet kunnen worden opgelost<sup>2</sup>
- Groot deel HB leerlingen in het reguliere PO wil naar voltijd HB
- ~90% in voltijd HB is uit noodzaak overstapt vanuit regulier PO (~50% had plusvoorziening); IQ is een goede risicovoorspeller
- Voor de overstap: allen hadden leer- en/of welbevindenproblemen
- Na de overstap: >90% had een (sterke) verbetering hierin en ~45% had geen zorgondersteuning meer nodig; de rol van de voltijd HB-basisschool en de omgeving met “peers” was hierbij kritiek
- Ten minste 2.500 additionele thuiszitters bij geen voltijd HB

## 3: Wat kunnen we doen om dit op te lossen (nader uit te werken oplossingsrichtingen)?

**Stap 0:** Direct ervoor zorgen dat er geen voltijd HB onderwijs meer omvalt!

**Stap 1a:** Visie neerzetten voor een totaal dekkend PO-aanbod voor alle meer begaafden (IQ 120-130) en hoogbegaafden (IQ ~130 of hoger)

- (Boven schoolse externe) plusvoorzieningen voor meerbegaafden (IQ 120-130) en een (klein) deel van de hoogbegaafden (IQ ~130)
- Voltijd HB met name voor hoogbegaafden (IQ ~130 of hoger) voor wie plusvoorzieningen niet passend zijn (naast regulier op de school, ofwel parallelle klassen). Dit preventief i.p.v. curatief inzetten!

**Stap 1b:** Voltijd HB landelijk financieel structureel ondersteunen

## 1b: Hoe goed worden HB leerlingen in het PO ontwikkeld?

- Het aandeel “sterke” PO leerlingen is afgelopen 10-15 jaar met ~15% gedaald en hun leeropbrengsten zijn afgenomen
- 30-40% van de HB-leerlingen presteert onder: een groot deel krijgt geen VWO advies of komt op het VMBO terecht
- Een aanzienlijk deel moet de grootst mogelijke moeite doen voor passend onderwijs of verdwijnt naar het buitenland
- 2,5% van de PO leerlingen, maar 25-40% van de thuiszitters (1,5 à 2,5 duizend schrijnende gevallen met €120-200mln jaarlijkse maatschappelijke kosten)

## 2b: Wat zijn de belangrijkste problemen?

- Er zijn ~110 voltijd HB-basisscholen voor 5 à 6 duizend HB PO leerlingen; dit is slechtst capaciteit voor ~15%
- Lange wachttijden, dus is er meer behoefte en noodzaak
- Extra financiering is nodig voor voldoende en kwalitatief goed voltijd HB PO: € 135-165mln per jaar in totaal
- Voltijd HB sterk ondervertegenwoordigd in SWV besturing
- Nijpende financiële situatie en beperkte mogelijkheden voor extra financiering; een aantal voltijd HB-basisscholen staat letterlijk op omvallen of is recent omgevallen!
- **PO kansengelijkheid:** geen steun voor publiek voltijd HB betekent direct meer thuiszitters en dit onderwijs particulier!

**Stap 2a:** Voltijd HB PO organiseren in een eigen samenwerkingsverband met landelijke dekking

**Stap 2b:** Landelijk Expertisecentrum creëren dat onder andere HB PO in Nederland coördineert en voldoende aanbod en kwaliteit garandeert

**Stap 3:**

Evolueren naar preventief optimaliserend / ontwikkelingsgericht onderwijs

<sup>1</sup> Bij een hoogwaardiger regulier PO-aanbod zal bij een beperkte groep HB leerlingen minder problematiek ontwikkelen <sup>2</sup> Uit KNAW prijswinnend onderzoek (2015)